

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

352

Vragen van de leden **Bergkamp** en **Raemakers** (beiden D66) aan de Minister van Veiligheid en Justitie over *rehabilitatie bij ontorechte jeugdbeschermingsmaatregelen* (ingezonden 6 oktober 2017).

Antwoord van Minister **Dekker** (Rechtsbescherming) (ontvangen 7 november 2017). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2017–2018, nr. 339.

Vraag 1, 2 en 3

Kunt u bevestigen dat, naast ontorechte strafrechtelijke veroordelingen, ook ontorechte privaatrechtelijke uitspraken bij jeugdbeschermingsmaatregelen, zoals uithuisplaatsingen en ondertoezichtstellingen, grote schadelijke gevolgen voor de gedupeerden kunnen hebben?

Kunt u een overzicht geven van het aantal bij nader inzien ontorechte privaatrechtelijke uitspraken bij jeugdbeschermingsmaatregelen? Zo ja, om hoeveel zaken gaat het over de jaren heen, dus ook voor de decentralisaties? Zo nee, bent u bereid om hier onderzoek naar te laten doen?

Neemt de overheid, naast bij ontorechte strafrechtelijke veroordelingen, ook bij ontorechte privaatrechtelijke uitspraken bij jeugdbeschermingsregelingen haar verantwoordelijkheid om er alles aan te doen de schadelijke gevolgen zo veel mogelijk weg te nemen en gedupeerden zowel persoonlijk als maatschappelijk te rehabiliteren? Zo ja, kunt u toelichten welke mogelijkheden de overheid biedt voor ondersteuning van gedupeerden van foutieve besluiten bij jeugdbeschermingsregelingen? Biedt de overheid bijvoorbeeld ondersteuning om verstoorde relaties als het gevolg van hechtingsproblematiek zoals ouderverstoting te herstellen? Zo nee, bij welke organisaties kunnen de gedupeerden dan wel terecht voor ondersteuning?

Antwoord 1, 2 en 3

Voorop staat dat de beslissing om een kind onder toezicht te stellen of uit huis te plaatsen een ingrijpende beslissing is, voor het kind, de ouders en voor andere betrokkenen. Een overzicht van het aantal «bij nader inzien ontorechte privaatrechtelijke uitspraken» is echter niet te geven, omdat onduidelijk is wat de definitie daarvan is. De parallel met het strafrecht is bovendien niet te trekken. Het jeugdbeschermingsrecht is niet, zoals het strafrecht, gericht op het vaststellen van schuld en straf. In het jeugdbeschermingsrecht staat de bescherming van het kind voorop. Gelet op het ingrijpende karakter van ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing is het uiterst belangrijk dat de rapportages op basis waarvan deze beslissing (mede) wordt genomen, goed onderbouwd zijn. Maar tegelijkertijd kan niet altijd gewacht

worden totdat feiten of omstandigheden volledig vast zijn komen te staan. Dit is diverse malen bevestigd door het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (hierna: EHRM) in zaken waarin achteraf is gebleken dat de risicotaxatie voor het opleggen van kindbeschermingsmaatregel onjuist was. De sociale en medische autoriteiten hebben een zorgplicht voor kinderen en kunnen niet altijd aansprakelijk zijn als echte en redelijke zorgen over de veiligheid van kinderen ten opzichte van hun familie achteraf onwaar blijken, aldus het EHRM.¹

Indien een ouder van oordeel is dat een rechterlijke beslissing is genomen op basis van onjuiste of niet langer actuele gegevens, staat in de eerste plaats de mogelijkheid open van hoger beroep en cassatie, en eventueel de mogelijkheid van een verzoek tot opheffing van de maatregel.² Wanneer een kind wordt teruggeplaatst bij de ouders, bijvoorbeeld omdat een verzoek tot uithuisplaatsing in hoger beroep is afgewezen, wordt het gezin hierbij begeleid. Terugplaatsing gebeurt fasegewijs, met opbouw van aantal en duur van contactmomenten en met aandacht voor het herstel van de relatie tussen ouders en kind. Deze hulp is omvat in het reguliere zorgaanbod dat gemeentes bieden.

Dit neemt niet weg dat onjuiste risicotaxaties uitermate nare gevolgen kunnen hebben. De Jeugdwet maakt daarom duidelijk dat de Raad voor de Kinderbescherming en de gecertificeerde instelling verplicht zijn feiten volledig en naar waarheid aan te voeren.³ Medewerkers van de gecertificeerde instellingen en de Raad voor de Kinderbescherming spannen zich in om het feitenonderzoek te verbeteren. Om hen hierbij te ondersteunen voer ik een motie uit waarin om een actieplan waarheidsvinding wordt gevraagd.⁴ In samenwerking met ouderorganisaties, Jeugdzorg Nederland, de Raad voor de Kinderbescherming en de rechtspraak wordt dit actieplan opgesteld. Het actieplan is naar verwachting begin 2018 gereed. Het actieplan moet eraan bijdragen dat ouders en kinderen zich beter gehoord en begrepen voelen in situaties waarin sprake is van complexe gezinsproblemen.

Vraag 4

Kunt u toelichten hoe wordt omgegaan met dossiers en gegevens in informatiesystemen in de keten van jeugdbescherming als daar foutieve informatie blijkt te staan, bijvoorbeeld als dit blijkt uit een bij nader inzien ontorechte privaatrechtelijke uitspraak bij jeugdbeschermingsmaatregelen? Zouden deze dossiers en gegevens in informatiesystemen daartoe geschoond kunnen worden? Is meer uniformiteit wenselijk?

Antwoord 4

Mocht foutieve feitelijke informatie (bijvoorbeeld een verkeerd adres) in de rapportages blijven staan, dan zullen deze hierop worden aangepast. Ook een nieuwe uitspraak, bijvoorbeeld in hoger beroep, die ouders in het gelijk stelt, wordt standaard in het dossier bij de eerdere rapportage en uitspraak gevoegd.

¹ Zie onder andere EHRM, 30-09-2008, nr. 38000(1)/05, NJB 2008, 1974

² Artikelen 1:261 en 1:265d BW

³ Artikel 3.3 Jeugdwet.

⁴ motie Bergkamp c.s., Kamerstuk 34 550 XVI, nr. 91